

Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера (стислий переказ)

Ярослав Стельмах

Не велика, проте й не дуже мала повість, написана Сергієм Стеценком, свідком та безпосереднім учасником усіх подій.

Розділ I. Зоологія і комахи. "Відпустіть нас до бабусі!"

Приятелі Сергій Стеценко і Митько закінчили п'ятий рік навчання у школі. Привітати клас із цією подією прийшла вчителька ботаніки Ірина Семенівна. Вона сказала, що наступного року вони почнуть вивчати зоологію. Хлопці не надто цікавилися ботанікою, і зоологія не здавалася їм більш привабливою. Ірина Семенівна прагнула зацікавити учнів новим предметом. Тому вона оголосила, що домашнім завданням на літо є колекція комах, яку треба зібрати протягом канікул. Митько запитав, чи можна збирати одну колекцію вдвох. Ботанічка дозволила, але при цьому наголосила на тому, щоб не сталося так, як минулого разу. Адже рік тому приятелі принесли гербарій, який Митько взяв у свого брата, а той — у свого друга, а останній — у когось зі своєї роботи.

По дорозі додому Сергій поцікавився, чому Митько так зрадив завданню зібрати колекцію. Виявилося, що це гарний привід, щоб поїхати в село до бабусі Митька. Хлопці вже давно мріяли навідатися до Юрківки. Але не краса сільської місцевості приваблювала їх. Друзі хотіли отримати свободу, жити незалежно. Вони бачили себе у курені біля озера, де ніхто б не наказував їм, що робити.

Батьки Митька були не проти, щоб приятелі поїхали до Юрківки, а от родичів Сергія довелося довго вмовляти. Вони більше хвилювалися за стареньку бабусю, ніж за хлопців. Але цього разу вони мали реальну причину поїхати до села, адже у місті не так багато комах.

Митько, Сергій і його мама, тато і бабуса сиділи на кухні, обговорюючи, чи можна відпускати дітей до села. Хлопців підтримувала бабуса Сергія, а його дідусь зовсім не втручався в цю справу. Митько підготував промову про те, що дітям необхідно відпочивати. Він сказав, що літо в місті може сприяти "передчасному старінню" їхніх організмів. Але вирішальним аргументом на користь Сергія і Митька стало їхнє завдання з ботаніки. Врешті-решт, вони вмовили батьків Сергія відпустити їх. Коли хлопці вийшли з кімнати, Сергійові мама і тато ще довго глузували з їхніх промов.

Їхати друзі зібралися післязавтра. Батьки дали їм телеграму, яку потрібно було надіслати бабусі, та детально проінструктували їх щодо того, що можна робити, а що — ні. Заборонених речей, звісно, було набагато більше, ніж дозволених. У поїзді хлопці зраділи, що до списку заборон не входив чай, тому вони замовили собі по склянці у провідника, а потім лягли спати. Вони думали про те, як добре подорожувати без

супроводу дорослих. Уранці провідник сповістив, що вже зовсім скоро їхня зупинка.

РОЗДІЛ II. Знайомство з майбутнім майстром спорту, а також з бабусею, ентузіастом музичної освіти і дідом Трохимом

Не встиг Митько насолодитися чистим сільським повітрям, як раптом з'явився чотирнадцятирічний Василь Трош зі своїм велосипедом. Він почав насміхатися з юних мандрівників. Вони відразу не вподобали хлопця.

По дорозі до бабусиної хати друзі почули якесь виття. Митько вирішив, що то корова. Звук повторився знову.

Потім хлопці зустріли бабусю Митька. Виявилося, що джерелом дивного звуку був дядько Гнат, який вчився грати на тромбоні. Односельчани називали чоловіка Фадіезом через його мрію створити оркестр та навчитися грати самому. Незважаючи на свій немолодий вік, дядько Гнат перебував у постійному пошуку "свого" інструменту.

Раптом хтось привітався з вулиці. Митько, щоб уникнути ще однієї зустрічі, побіг до хати. Біля хвіртки стояв дід Трохим. Спочатку він прийняв Сергія за Митька. Дідок розповів про онука Дмитрівни, який тільки приїхавши до села, помчав кататися на велосипеді. Мовляв, у нього тренування, а їх пропускати не можна за жодних обставин. Сергій розповів старому про їхнє завдання на літо, а той запросив їх якось зайти в гості. Також відбулася зустріч з Володькою, але він поспішав, тому не зупинився поговорити.

За столом бабуса поцікавилася справами вдома. Вона здивувалася, що її зовсім не попередили про Митьків візит. Лише тепер хлопці згадали про телеграму, яку мали негайно послати. Поївши, хлопці пішли на річку.

РОЗДІЛ III. Озеро. Змії люблять сіно

Уранці Митько вирішив відразу йти збирати комах, щоб закінчити за кілька днів, а потім відпочивати. Сергій нагадав йому про курінь. Як виявилося, саме туди хлопець і збирався.

Поснідавши, хлопці помандрували до лісового озера. Митько вихвалявся своєю бабусею, яке все йому дозволяє. Також він скаржився на те, що нічого не вміє робити по господарству, бо в місті такому не навчишся. Так вони наблизилися до річки. Хлопці перейшли хиткий місток, який Митько завзято випробував на міцність. Раптом повз них промчав велосипедист, який трішки зіпсував друзям настрої.

Але біля озера приятелі знову були в доброму гуморі. Нарешті збулось те, про що вони так довго мріяли. Митько і Сергій довго не могли намілюватися озером. Вони раділи, обіймали один одного. Раптом хлопці помітили те, що колись було куренем. Вони зрозуміли, що це можна легко відремонтувати. Митько відразу перевірів, чи немає там змій. Він пояснив це тим, що змії дуже люблять сіно і можуть у ньому ховатися, щоб потім на когось напасти. Але змій хлопець не знайшов, тому вирішив, що можна починати ремонт. Дах він наклав клейонкою з дому. І вже через годину колишня купа сіна перетворилася на гарний курінь.

РОЗДІЛ IV. Таємничий і — бр-р-р-р, — який страшний. Хороший хлопець. Нервові можуть далі не читати

Сергій з Митьком стали ходити до озера щодня. Одного разу вони помітили у воді вже знайомого їм хлопця. То був Василь. Він радо з ними привітався і запропонував на знак примирення гарний бурштин із комахою всередині. Велосипедист запевнив друзів, що знайшов цю красу саме в озері. Також він розповів, що це озеро не звичайне. Нібито кажуть, що в ньому хтось живе. Удень його не видно, але вночі там хтось виє і зітхає. Василь пригадав історію про телятка, якого затягнуло на дно. Він показав хлопцям подерті стовбури дерев, що росли біля води. Також велосипедист порівняв це озеро з Лох-Нессом, що в Шотландії. Після цього він поїхав на тренування, а Сергій з Митьком залишилися розмірковувати над почутим.

Тим часом Фа-Дієз усе продовжував опановувати тромбон, а у Митька з'явилася нова ідея. Оглядаючи маленьку колекцію зібраних комах, він раптом запропонував Сергію переночувати біля озера. Але той непокоївся, чи відпустить їх бабуся. Не пройшло й п'яти хвилин, як Митько все з нею владнав.

РОЗДІЛ V. Я вкриваю себе ганьбою. Великий зоолог

По дорозі до озера Митько мріяв побачити звіра, що живе там. Він уже бачив заздрість на обличчях своїх однокласників, які почують їхню історію. Йому мріялося, що він і Сергій стануть улюбленими учнями ботанічки. Потім хлопці почали згадувати своє шкільне життя. Митько звинувачував Сергія у своїй трійці з малювання, а Сергій пригадав йому свою трійку з фізкультури. Вони вже були готові посваритися, але раптом їм стало смішно, тому сварки не сталося.

Біля озера друзі домовили вартувати по черзі. Першим був Сергій. Він сидів біля багаття та роздивлявся величезні дерева, що його оточували. Хлопчик відчував себе маленькою комашкою поруч з ними. Йому стало дещо моторошно, тому він вирішив співати. Але страх не відступав. Раптом Сергію пригадалася мама і він заснув.

Розбудив Сергія Митьків голос. Він почав його сварити за таке недбале ставлення до чергування. Хлопцю стало соромно, йому зовсім перехотілося спати. Через кілька хвилин виявилось, що Митько теж заснув біля багаття.

Другої ночі друзі вирішили спати в курені, бо з вартування не було ніякої користі. Наступного ранку вони знайшли на піску величезні сліди, що змусили їх остаточно повірити словам Василя. Цього разу хлопці пішли ночувати до села.

Увечері Митько розповів Сергію про ще одну свою ідею. Він запропонував сходити до бібліотеки. Але не за детективами чи фантастикою, а щоб взяти книжку із зоології. Сергій не зрозумів, навіщо вона їм потрібна. Та Митько був певен, що там можна щось знайти про звіра, що мешкає в озері. Нарешті Сергій погодився.

РОЗДІЛ VI, який проливає світло на наших предків і ще на дещо. Ну й Митько!

Приятелі читали вже дев'яту за тиждень книжку. Бібліотекарка не могла перестати дивуватися ними.

Митько прочитав Сергію уривок, який він виписав із книжки, де розповідалося про їхніх предків. Згідно з ним, пращурами всіх людей були риби. Сергій не міг у це повірити, дивлячись на жахливих тварин, зображених на ілюстраціях. У двадцятому столітті біля берегів Африки рибалки виловили кистеперу рибу, яку потім назвали

латимерією. Це був один із видів тварин, яких вважали давно зниклими, адже вони були сучасниками іхтіозаврів. Також Митько розповів, що в Індонезії ходили легенди про драконів, якими виявилися варани з острова Комодо. Це величезні ящери з роздвоєним язиком, які здатні злякати будь-кого. Також були згадані і хохулі, і лох-неське чудовисько. Хоча і Шотландія знаходиться набагато північніше України, а все ж там може мешкати прадавня тварина. Митько вів до того, що звір із озера — це доісторична істота. Адже колись на місці озера могло бути одне із прісноводних боліт давньої епохи.

Хлопці весь час проводили за книжками, робили нові припущення та сперечалися щодо них. Митько вивчав зміст таблиць, що містилися у книжках. Він навіть вирішив, що Юрківку назвали на честь юрського періоду. Звіра, що живе в озері, було вирішено назвати "Митькозавром Стеценка із Юрківки".

Гуляючи біля озера, друзі помітили сліди на піску та пташине пір'я. Виявилося, що тварина вилазить і вдень.

РОЗДІЛ VII. Операція "Курка" провалюється разом із дідом Трохимом

Сергій з Митьком вирішили зробити пастку для звіра. Також була потрібна приманка. У якості приманки мала бути коза, але з нею багато клопоту. Митько хотів прив'язати до дерева Сергія, але він не погодився. Тоді вирішили взяти курку. Вона довго пручалася, але врешті-решт хлопці її спіймали. Потім вони пішли до озера рити яму, у яку мав потрапити таємничий звір.

Коли друзі проходили повз сільську школу, Володька запропонував їм поїхати на екскурсію місцями бойової слави. Хлопці нехотя відмовилися.

До вечора приятелі копали яму. Вони навіть кинули туди подушку, щоб звір не травмувався. Сергій з Митьком почали розмірковувати, куди подівся колишній мешканець куреня. Сергій припустив, що його міг з'їсти звір. Також виявилося, що він бачив сандалю біля куреня, але кинув її у багаття.

Пізніше хлопці помітили якісь рухи. Вони зрозуміли, що це людина. Дід Трохим, що ніс для них молоко, потрапив у пастку. Друзі збрехали, що не знають, хто вирив яму. Але дід побачив лопату і курку. Він про все здогадався, але виду не подав. Хлопцям стало соромно.

РОЗДІЛ VIII. Нічний гість. Негативні наслідки навчання у ві сні

Сидячи біля багаття, друзі розмірковували, чи існує той таємничий звір насправді. Раптом вони почули рев і побачили в озері бульбашки. Сергій зупинив Митька, щоб той не йшов у воду.

Митько читав Сергійку про давні часи, поки той засинав. Читав про ліс, у якому навряд чи хтось із сучасних людей захотів би опинитися. Адже там мешкали величезні павуки та скорпіони, а бабки мали гігантські крила і були хижаками. У результаті хлопчику наснилися прадавні хаші та тварини, що його дуже налякали. Він прокинувся від власного крику. Засинали хлопці вже мовчки.

РОЗДІЛ IX. Таємниця лісового озера

Більше приятелі не бачили звіра з озера. Сергій навіть подумав, що той зник. Тим

часом у Фа-Дієза хтось вкрав тромбон, але незабаром повернув. Митькова бабуса пишалася своїми онуками, що так багато читають і гарно себе ведуть. А приятелі думали про те, що ботанічка поставила би їм п'ятірки наперед, аби дізналася, як вони проводять літо. Також вони мріяли про своє відкриття, про те, як їх нагородять медаллю.

Одного разу приятелі знову помітили щось в озері. Вони побігли туди, радіючи, що мають ще одну нагоду спіймати тварину. Раптом вони побачили у воді велосипедиста Василя. Він кликав на допомогу. Друзям здалося, що на нього напало чудовисько з озера. Але на хлопцеві було якесь опудало, що заважало йому виплисти самому.

Уже на березі велосипедист розповів, як він підроблював сліди на піску, дер кору дерев граблями. Виявилося, що той бурштин був із намиста його сестри. Він вважав, що пошив хлопців у дурні. Але раптом виявилося, що Сергій з Митьком йому дуже вдячні. Адже саме завдяки його витівкам, вони почували себе дослідниками, дізналися багато нового та цікаво провели час. Ці слова дошкулили Василеві.

По дорозі в село Сергій згадав про колекцію, яку вони так і не зібрали. Але він не засмучувався, адже ще цілий місяць літа був попереду.